SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCIX. No. 187. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, SEPTEMBER 30, 1992. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 30-го ВЕРЕСНЯ 1992. Ч. 187. РІК XCIX.

І. ПЛЮЩ ПІДТРИМУЄ ІДЕЮ РОЗПУЩЕННЯ ВР УКРАЇНИ

Київ. — В четвер, 24-го вересня, Іван Плющ, голова Верховної Ради України, дав інтерв'ю кореспондентові київської газети „Голос України" і частому дописувачеві до „Свободи" і „Українського Тижневика", Володимирові Скачкові, у якому він підтримав ідею розпущення теперішньої Верховної Ради.

Заява І. Плюща є без сумніву сильним контрастом між словами і ділами теперішнього Уряду, тобто Ради Міністрів очолюваної Вітольдом Фокіним, самим Президентом Леонідом Кравчуком і бездіяльністю обраної ще за комуністичної влади Верховної Ради України. Заслугою Верховної Ради України є те, що вона у напруженій і невиразній політичній ситуації проголосувала за незалежність України, але від того часу вона стала бездіяльним тілом, яке нездібне на проведення економічних, політичних та інших реформ і переходу України до вільного ринку, чого від неї домагаються демократичні країни Заходу, а зокрема Міжнародний валютний фонд і Міжнародний банк перебудови і реконструкції.

Дотепер єдині малі числом демократичні партії, які становлять опозиційну групу у парляменті домагаються розпущення Верховної Ради і збирають підписи для переведення референдуму, завданням якого є змусити дотеперішню комуністичну номенклятуру відбути надзвичайні парляментарні вибори і резигнація Кабінету Ради Міністрів у проводі з В. Фокіним. Тепер заіснував ще в додатку конфлікт між Верховною Радою, у якій все ще існує прославлена 239-ка колишніх комуністів, тепер соціялістів, і Думою, яка, на думку І. Плюща, діє як свого роду „екзекутивна легіслятура".

І. Плющ не вважає Думу конституційним органом. На його думку, Дума діє поза законом, хоч він особисто не хотів зайняти становища і відповісти на питання про „неіснування законодавства в Україні", бо ж конституція України ще не прийнята і Президент, Уряд, Верховна Рада й інші „ради" діють на підставі колишньої конституції.

Згідно з оцінкою голови ВР України, останне потягнення Л. Кравчука, тобто створення екзекутивної президентської влади, загрожує „панування" 239-ки, обмежує їхню владу, а згідно з новою конституцією Рада Думи може перетворитися незабаром в екзекутивну легіслятуру і всі рішення мусять бути схвалювані обидвома інституціями рівночасно. Для Думи зарезервовано у конституції також право відкинути прийняту вже Верховною Радою постанову. Плющ висловив своє застереження до такої комбінації і він не вірить, що Дума зможе полагоджувати „гострі" справи між Урядом і ВР України.

Голова ВР висловив своє гостре застереження до подій, які тепер відбуваються, бо вони незгідні з жодним правом. „Я не хочу, щоб у вас створилося враження, що між Плющем і Кравчуком існує якесь непорозуміння — це просто вислів моєї власної опінії", — заявив кореспондентові голова ВР України. Коли В. Сачко запитався Плюща, чи Україна може зачекати на збір підписів і референдум у справі надзвичайних виборів, він відповів: „Ні, вона так довго чекати не може".

Білоруська Православна Церква святкує тисячоліття

Мінськ, Білорусь. — Тут у п'ятницю, 25-го вересня, розпочалися святкування з нагоди тисячоліття Полоцької Епархії і Православної Церкви Білорусі.

Для участи в урочистостях до столиці Білорусі приїхали численні гості з багатьох країн світу, першоієрархи Православної Церкви. В Мінську відбулася наукова конференція, присвячена цій величавій події.

Учасники святкувань зустрілися з керівниками Верховної Ради та Уряду Білорусі. Святкування відбуваються також у старовинних білоруських містах Заславі і Полоцьку.

Студенти Військово-Морського Інституту склали присяги

Севастопіль (УНІАР). — Тут в суботу 26-го вересня у Військово-Морському Інституті України студенти присягнули своїм державам. Із 336 студентів першого курсу на вірність народові України присягнули 292 особи, ще 39 першокурсників присягнули на вірність Росії. Відмовилися присягати Україні та Росії п'ять курсантів—громадян інших держав.

Від української сторони присягу приймали заступник міністра оборони України генерал-лейтенант Анатолій Лопата, начальник управління військової освіти генерал-майор Юрій Прокоф'єв і начальник Військово-Морського Інституту України капітан першої ранги Віктор Макаров. Від російської сторони присягу приймав заступник начальника управління кадрів військово-морської фльоти Росії контр-адмірал Василь Вікторов.

Ще 19-го вересня з числа командирів Військово-Морського Інституту України присягнули народові України 65 відсотків офіцерів і мічманів. Це не сподобалося певним колам у Москві, які 23-го вересня поширили наклепницькі інформації через телекомпанію „Останкіно" та газету міністерства оборони Росії „Красная Звезда", що нібито студентів, які не присягнули Україні, виселять за її межі за наказом українського військового командування.

Керівники військових делегацій України і Росії виступили з заявою протесту проти поширення наклепницьких інформацій, публікування яких не сприяє вирішенню проблеми підготови кадрів для військово-морських сил України і Росії. У заяві вказано, що згідно з дагомисьмим домовленнями у Севастопільському Військово-Морському Інституті громадяни Росії та інших країн СНД навчатимуться безплатно.

В Севастополі 21-го вересня з нагоди Різдва Пресвятої Богородиці у Свято-Миколаївському храмі відбулася Служба Божа, у якій взяв участь командуючий військово-морськими силами України Борис Кожин і командуючий Чорноморською фльоти Ігор Касатонов.

Л. КРАВЧУК І В. ЧОРНОВІЛ ЗУСТРІЧАТИМУТЬСЯ

Київ (УНІАР). У четвер, 24-го вересня у резиденції Президента України відбулася зустріч Леоніда Кравчука з лідером опозиції В'ячеславом Чорноволом. Зустріч тривала понад годину. Зміст розмови не проголошено.

В. Чорновіл відмовився коментувати зустріч, покликавшись на домовленість з Президентом Л. Кравчуком про цілковиту конфіденційність, однак факт події—зустрічі оцінив позитивно.

З джерел, найближчих до апарату Президента, стало відомо, що Президент та співголова Руху погодились відбувати подібні зустрічі періодично, приблизно раз на два тижні.

Створено Комітет для перевибору президента Дж. Буша

Вашінгтон. — Група відомих і активних політичних і громадських діячів, американців українського роду, створивши Крайовий і стейтові комітети для перевибору Джорджа Буша у президенських виборах, вирішила підтримати кампанію „Бш-Квейл 1992" і спопуляризувати їхні заслуги, їхній вклад у розбудову Америки та встановлення нового порядку в світі після упадку комуно-московської імперії.

Цілий ряд представників української зорганізованої громади в З'єднаних Стейтах Америки, які були ініціяторами оформлення виборчого комітету для підтримки Буша і Квейла на президента і віцепрезидента, будуть працювати під керівництвом голови комітету Тараса Шмагали з Огайо і вестимуть свою інформаційну кампанію під гаслом: „Українці за підтримку Буша і Квейла".

„Джордж Буш був ввесь час приятелем української громади в ЗСА від понад 20 рок'в його участи на високих державних постах і українська громада йому ніколи не забуде визнання З'єдинними Стейтами Америки незалежности України ще перед референдумом 1-го грудня 1991 року", — заявив Т. Шмагала. Він вважає, що „Дж. Буш є найбільш кваліфікованим кандидатом, який може вивести нас на чисті води не тільки з економічної кризи, але ніколи не піде шляхом проповідування демократичним кандидатом Биллом Клінтоном економічного ізоляціонізму, а навпаки вважає, що ЗСА повинні залишитися кирівною силою в світі. Буш започаткував також економічну й дипломатичну співпрацю з новопосталими на руїнах СССР державами, в тому числі з Україною".

До Крайового комітету входять: Т. Шмагала, головний контролер УНСоюзу, д-р Волтер Анастас, мгр Володимир Баранецький, Орест Бараник, д-р Богдан Бурачинський, Роман Данилюк, касир УАКРади, Уляна М. Дячук, головний предсідник УНСоюзу, Марія Душник, Андрій Кейбіда, Володимир Король, д-р Юрій Кульчицький, д-р Василь Лучків, Іван Олексин, голова УБСоюзу, адв. Юрій Оришкевич, Роман Раковський, Марія Савчак, голова ГУ СУА, адв. Богдан Шандор, Володимир Сохан, головний секретар УНСоюзу, Євген Стахів, Зенон Васильковкич, Богдан Ватраль, д-р Степан Ворох.

У справах президентської виборчої кампанії можна телефонувати до Т. Шмагали на число (216) 566-5216, або писати на адресу: 10976 Tanager Trail, Brecksville Ohio 44141. Контактуватися можна також з іншими членами комітету.

Президент Боснії просить допомоги від мусулманів

Ісламабад. — Президент Боснії і Ґерцеговини Ілія Ізетбеговіч перебуває з офіційною візитою в Пакистані. Спостерігачі висловлюють припущення, що він попросить в цієї мусулманської країни военного втручання в балканський конфлікт, якому властивий, крім всього іншого, ще й характер релігійної війни. Політичні коментатори згадують, що пакистанські збройні формування ділили в індійському Кашмірі, Єгипті і західньому Китаї, допомагають ісламським фундаменталістам у цих країнах.

Перед Ізетбеговічем Пакистан відвідали два його повноважних представники. Одна з них, Саджіда Сілажіджіч, сказала в інтерв'ю кореспондентам декількох пакистанських газет, що слов'янам-мусулманам потрібна зброя, щоб врятувати націю від знищення боснійських сербами. Ізетбеговіч висловив в Ісламабаді подібний погляд: „Серби повели жорстоку, безперервну і нелюдську агресію проти мусулман. Наш народ треба врятувати від знищення. Час не чекає", — підкреслив боснійський лідер.

Під час зустрічі з президентом Пакистану Гулямом Ісгаком Ганом, прем'єрміністром Навазом Шаріфом й іншими офіційними особами Ізетбеговіч поінформував їх про ситуацію в його країні і про невідкладні потреби боснійських мусулман. „Пакистан не один раз допомагав нам у тяжкі часи", — багатозначно відзначив Ізетбеговіч.

Пакистан одним з перших визнав суверенітет Боснії і Ґерцеговини і вислав амбасадора Юґославії на знак протесту проти мордів, що їх чинять боснійські серби. У серпні прем'єр-міністер Наваз Шаріф повідомив про виділення 10 міл. дол. безплатної допомоги і 20-мільйонового кредиту для Боснії і Ґерцеговини, а також про гуманітарну допомогу на суму 400.000 дол.

В західній пресі з'явилися перші повідомлення, що Пакистан уже розпочав таємну пересилку на територію Боснії і Ґерцеговини зброї і добровольців.

ЗУСТРІЧ НА СОЮЗІВЦІ

Кергонксон, Н. Й. — Карпатський Лещетарський Клюб влаштовує традиційну осінню зустріч у суботу та неділю, 10—11-го жовтня на оселі УНС Союзівці. У програмі — внутрішні клюбові тенісові змагання у грі чоловіків за переходову чашу д-ра Ярослава Рожанковського, сходини членів КЛК — плян праці на майбутнє. Реєстрація о год. 10-ій ранку. Бенкет і роздача нагород о 7-ій год. вечора та забава з танцями о год. 9-ій вечора. Кімнати замовляти безпосередньо на Союзівці, телефонуючи на число (914) 626-5641.

Росія може втратити ключеві республіки

Вашінгтон. — Мартін Сифф, співробітник щоденника „Вашінгтон Таймс", пише у числі газети з 18-го вересня, що Росія незабаром може втратити ключеві республіки, які ще залишилися в складі Російської федерації, — заявив кореспондентові Гассан Гассанов, амбасадор Азербайджану до Організації Об'єднаних Націй.

На думку згаданого амбасадора, російські шовіністи і прихильники „твердого кулака" роблять все, що можливе, щоб дестабілізувати ситуацію кавказьких і закавказьких республік, включно з Азербайджаном, підтримуючи політичний терор, етнічну ненависть, постачають ворогуючим сторонам зброю і ведуть інтенсивну пропагандивну кампанія, щоб ворожнечу між кавказькими народами тримати „живою". Це для Росії вигідне з багатьох причин, в першу чергу з причини втримання при житті Співдружности Незалежних Держав під домінацією Москви і для створення спеціяльних частин скорого реагування, мовляв для гашення конфліктів в колишніх республіках, а в дійсності для втримання імперських структур під покришкою „побоювання", щоб, мовляв, конфлікти не набрали югославського характеру.

Татарстан і Башкірстан, розположені в південно-центральній Росії, зараз біля Кавказу, і Якутія, найбільш багата в мінерали республіка, можуть незабаром покинути Російську федерацію і проголосити повну незалежність від Москви, — заявив Гассанов кореспондентові „Вашінгтон Таймс". „Росіяни загублять тоді половину своєї нафти, копальні діямантів, вугілля і половину своєї індустрії", — сказав амбасадор Гассанов.

Татарстан, Башкірстан й інші автономні республіки Російської федерації ледве чи будуть довго терпіти примхи російських шовіністів, які в останньому часі висилають до кавказьких республік групи терористів для посилення неспокоїв і для створення там атмосфери для висилки в ці райони додаткових військових частин, хоч досі Борис Єльцин оминав цієї тактики безпосередньої військової інтервенції.

Але часи радикально міняються, — каже амбасадор Гассанов. Кавказці зрозуміли тактику Москви і 30 маленьких республік починають з собою говорити і шукати спільної мови, щоб оминути атмосфери Балканів і перетворення їх на чергові століття у вічних рабів московської імперії, — каже амбасадор Азербайджану, країна якого мабуть найбільше відчуває на собі тиск Москви.

У СВІТІ

ВНОЧІ НА СУБОТУ, 26-го вересня, на одному з ядерних реакторів атомової станції у французькому місті Дамп'єр стався витік 10.000 літрів радіоактивної „тяжкої" води. Рівень її радіоактивности становив 120 мікрокюрі на один літер. Ця обставина спонукала до зупинки реактора.

ІНДОНЕЗІЙСЬКА РЯТУВАЛЬНА служба знайшла на панамському морському контейнеровозі, який тиждень тому зударився з японським танкером, 16 трупів членів залоги. Японський танкер „Нагасакі спіріт" віз у Бруней 95.000 тонн савдійської нафти. В його залозі налічувалося 25 осіб. Тільки двоє з них врятувалися.

В ПІВДЕННО-АФРИКАНСЬКІЙ Республіці до смертної кари засуджено 42-річного Ґабрієля Магакоє, який убив чотирьох безневинних членів білої родини. Лише 14-річний дівчинці дивом вдалося врятуватися. Вона засвідчила на суді, що перед тим, як розстріляти її рідних, Магакоє заявив: „Я стріляю не в вас, а в апартеїд".

ПЕРЕВАЖНО БІЛЬШІСТЮ голосів спеціяльна комісія бразилійського парляменту висловилася за започаткування процесу, спрямованого на негайну резигнацію президента Фернандо Кольора. У звіті комісії підкреслюється, що за час перебування на пості керівника держави Ф. Кольор протизаконно одержав 6.5 міл. дол. через розгалужену мережу корупції, створену в уряді його колишнім скарбником. Всю цю суму Ф. Кольор використав для своїх приватних потреб. В понеділок, 28-го вересня, надзвичайна сесія парляменту заслухала арґументи щодо резигнації. Про рішення сесії повідомимо в наступних числах.

НЕ ЗВАЖАЮЧИ на напруженість у турецько-вірменських стосунках, уряд Туреччини прийняв рішення позичити для Вірменії 100.000 тонн зерна. Харчова криза у Вірменії виникла через грузинсько-абхазький конфлікт, у висліді якого заблоковано залізницю, а з нею й надходження потрібних вантажів з країн СНД.

В СУБОТУ, 26-ГО ВЕРЕСНЯ, президент Південно-Африканської Республіки Фредерік де Клерк і лідер Африканського національного конгресу Нелсон Мандела повідомили про відновлення переговорів, які вкінці-решт мають привести до заміни уряду білої меншини „урядом єдности", в якому будуть представлені як білі, так і чорні. Тим часом між чорними угрупуваннями, які беруть участь у переговорах з урядом, нема згоди. Одна з них — партія плем'я зулю Інката — вже заявила, що не має наміру вести переговори „на умовах Мандели". Відмова Інкати від переговорів викликана зокрема спільним рішенням де Клерка і Мандели заборонити племені зулю носити списи — їхню ритуальну зброю, яку вони успішно застосовують у кривавих сутичках з прихильниками Африканського національного конгресу.

ПРЕДСТАВНИК МІНІСТЕРСТВА закордонних справ Китаю У Цзяньмінь повідомив, що Китай не підтримає ініціативи створення постійних збройних сил ООН. Китайське керівництво вважає, що ООН повинна залишатися міжнародною організацією, орієнтованою на сприяння мирові і співробітництву у відповідності з головними нормами міжнародних стосунків. Перебільшення ролі воєнного втручання ООН, застосування примусових заходів щодо членів цієї організації не тільки не сприятиме вирішенню міжнародних конфліктів, але й приведе до зниження авторитету ООН, — підкреслив китайський дипломат.

Р. ПЕРО ЗУСТРІВСЯ З ПРЕДСТАВНИКАМИ ОБИДВОХ ПАРТІЙ

Даллес, Тек. — Агентство Ассошейтед Пресс й інші засоби масової інформації повідомили, що тексаський більйонер, Росс Перо, який вже свого часу започаткував був президентську кампанію, але потім відтягнув свою особу з тієї політичної гри, знову закотив передвиборче „озеро" проголосивши, що він у четвер, 1-го жовтня остаточно рішиться чи буде кандидувати сам на пост президента ЗСА, чи буде підтримувати тільки позитивні ідеї обидвох кандидатів.

У зв'язку з цим він запросив до себе в „гості" представників обидвох політичних партій — урядової Республіканської і опозиційної Демократичної. Репрезентантами президента Джорджа Буша і кандидата Республіканської партії на перевибір були: Мері Металін, Роберт М. Тітер і сенатор з Тексасу Пил Ґремм. Демократичний кандидат Билл Клінтон послав до Тексасу також три особи: Фелікса Дж. Роґатина, сенатора з Тексасу Ллойда М. Бенсена і Мікея Кантора.

Демократи намагалися переконати Р. Перо, що їхні ідеї, головно економічної і суспільного порядку, нічим не відрізняються від ідей голошених його прихильниками і висловили надію, що він підтримає Б. Клінтона на президента.

Ще не відомо де ховається таємниця впливу Р. Перо, але обидва кандидати — президент Дж. Буш і губернатор з Арканзо Б. Клінтон вважали за відповідне вислати своїх представників на зустріч з ним. Незважаючи на концентрацію уваги засобів масової інформації на особі Перо, Дж. Буш, виступаючи у Мішигені заявив, що його програма найкраща, бо вона передбачає економічний ріст у З'єднаних Стейтах Америки, зменшення витрат на розходи Уряду і забезпечення миру в світі. „Лише моя програма дає надію на кращу Америку".

Натомість Б. Клінтон, який, доречі, реагує злісно на кожний закид, на кожну критику кампанії Буша заявляє, що „порівнюючи мою програму з програмою Буша, моя найбільше відповідає програмі Р. Перо".

Не зважаючи на словну баталію між президентом Дж. Бушем і губернатором Б. Клінтоном і заяви, що їхні програми наближені до програми Перо, стратеги виборчої кампанії обидвох партій кажуть, що ні одна, ні друга не схвалюють радикальних плянів тексаського більйонера. Очевидно, одна і друга сторона хоче, щоб прихильники Перо підтримували їхнього кандидата, з передумовою, що Перо не буде кандидатом.

На підставі опиту, який перевели Ен-Бі-Сі Нюз і „Вашінгтон Пост" виходить, що якщоб вибори відбулися сьогодні то Клінтон отримавби 44 відсотки голосів, Буш 39, а Перо 14 відсотків. Стратеги виборчої кампанії Дж. Буша вирішили не звертати уваги на всякі опити і передбачування, які дуже часто бувають тенденційними, зумисне спрепарованими, щоб морально впливати на виборців.

Під час зустрічі представників Республіканської і Демократичної партії в Даллесі, президент Дж. Буш був в цьому місті, зустрічався з виборцями, але не зустрічався з Р. Перо, до ініціятив якого треба ставитись принаймні обережно, — кажуть політичні спостерігачі.

В АМЕРИЦІ

ОСТАННІМ ЧАСОМ місцевість Форт Дикс у Ню Джерзі, яка впродовж десятоків років гомоніла активністю молодих рекрутів, почонає прибирати вигляду загибаючого міста. Вулиці, якими проходили тисячі рекрутів, а потім маршували виструнчені колони військовиків, тепер є порожні. Традиція 75-ох років — найбільшого рекрутського вишкільного центру у північносхідній частині країни у середу, 30-го вересня, офіційно закінчила своє існування. Відтепер це буде вишкільний табір запасних військових частин і функціонуватиме тільки під час літа та в суботи і неділі.

ПЕРЕДВИБОРЧА КАМПАНІЯ з дня на день, а навіть з години на годину, посилюється. Працівники обидвох кандидатів, президента Джорджа Буша та губернатора Билла Клінтона, як і самі кандидати переконують у правильності своїх плянів. Губернатор Б. Клінтон, перебуваючи в кінці тижня у сільськогосподарських стейтах країни, переконував фармерів у своїх плянах для сільськогосподарського населення. Знову ж президент Дж. Буш, перебуваючи у центральних стейтах, переконував виборців у своїй правоті та досвіді, як поступати у цей час економічних клопотів.

СЕНАТ СХВАЛИВ додаток до законопроєкту, в якому говориться, що грабунок чи насильне відібрання авт від водіїв уважатиметься федеральним злочином, за який каратимуть навіть доживоттям. Цей законопроєкт додано минулої суботи, 26-го вересня, як поправку до 34 біл. дол. податкового закону, що його Сенат думає схвалити на днях.

У ВАШІНҐТОНІ, генерал Норман Шварцкопф сказав, що до нього звертались з виборчих комітетів губернатора Билла Клінтона та Росса Перо, пропонуючи місце віцепрезидента. Ген. Н. Шварцкопф, колишній головнокомандуючий союзними військами в околицях Перської затоки і збройного конфлікту з Іраком за звільнення Кувайту, сказав, що він відмовився, бо сам є аполітичною особою.

КРАЙОВА РУШНИЧНА асоціяція, яка у 1988 році публічно дала свою підтримку у виборах Джорджеві Бушеві, не має в пляні цього робити цим разом у випадку обидвох кандидатів. Хоч ця організація від 1980 року завжди підтримувала республіканських кандидатів, цього разу вона цього не робитеме, бо її члени є лихі на президента Буша за те, що він заборонив імпортування деякої півавтоматичної зброї до ЗСА. Речник згаданої асоціяції Майк Вілліямс минулої середи підкреслив і те, що президент Дж. Буш не виступав проти законопроєкту, який вимагатиме п'ятиденного чекання для тих, які хочуть стати власниками ручної зброї.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Нова конфіґурація сил у світі

Щорічно Генеральна асамблея Об'єднаних Націй була за традицією свого 48-річного існування ареною красномовного попису своїх членів. Основний принцип рівности членства формально ставив маленький Люксембурґ нарівні із Америкою чи Британією. По суті великодержави рішали на Раді безпеки, де п'ять постійних членів мали і мають право „вето". Те вето було первородним гріхом найвищої міжнародної організації, подуманої основниками, як інструмент миру. Совєтський Союз як правило зголошував вето проти усіх миролюбних постанов, що в наслідку звело Об'єднані Нації з їх Радою безпеки до ролі церемоніяльних зустрічей у скляному палаці в Ню Йорку. Вирішуванням міжнародних конфліктів займалася дипломатія великих держав, при чому постійною колодою на шляху до позитивних конкретних рішень та їх реалізації була совєтська імперія. В історії ООН дві особи записалися чорними буквами: Андрей Громико зискав собі прізвище „містера нет" і Нікіта Хрущов зискав собі славу большевицького джентельменства, коли зняв черевик і гатив ним по пульті свого столика.

З розвалом совєтської імперії ситуація змінилася. До радикальної зміни міжнародної конфіґурації причинилося з'єднання Німеччини. Хронічна економічна криза плюс внутрішній політичний хаос виелімінували Росію, як поважний чинник у міжнародному світі. На передове місце висунулися дві держави, які програли були Другу світову війну та з якими якийсь час „не рахувалися". Коли два роки тому прийшло з'єднання Німеччини, то це сталося щойно після згоди канцлера Гельмута Коля, речника обох частин Німеччини, на обмеження її збройних сил, заборону користуватися ними поза кордонами з'єднаної Німеччини та інші постанови, що виключали відродження німецького імперіялізму. Ті заборони, вписані у нову німецьку конституцію, наче взорувалися на заборонах, що їх ґенерал Даґлес МекАртур продиктував Японії після її прогри у Другій світовій війні. Події впродовж останніх несповна пів сторіччя перевернули ті диктати. Німеччина ще перед своїм об'єднанням і Японія стали найбагатшими країнами у світі і належать до „Великої Сімки" найбільш розвинених країн, які насправді керують світом.

На економіці не скінчилося і Німеччина і Японія рішили також формально, офіційно, дістати співвирішний голос у найважливіших міжнародних справах. 23-го вересня ц.р., міністри закордонних справ Німеччини і Японії зголосили на Генеральній асамблеї ООН претенсії своїх держав — стати постійними членами Ради безпеки ООН. Представник Німеччини заявив, що Німеччина готова змінити свою конституцію так, щоби її військові формації могли належати до постійної міжнародної армії ООН. Можна здогадуватися, що те саме буде стосуватися Японії. Могутній промисл Німеччини і Японії, тамошній добробут, високий життєвий рівень та роля тих країн не тільки у світі економіки, але й духової творчости, винесли ті країни з воєнних руїн на вершини. Щоби змінити структуру Ради безпеки ООН треба буде ще довшої процедури, бо треба змінити чартер, але це другорядна справа. Сутня річ у ґрунтовній зміні політичного й економічного обличчя людської спільноти.

Це показова лекція для наших земляків в Україні. Треба з'єднати всі сили, щоб молода українська держава закріпилася, впорядкувалася, щоби вона міцнішала політично, економічно і культурно, бо від цього залежить не тільки добробут і духовий клімат внутрі України, але і її позиція у міжнародному світі. Німці і японці здвигнули свої батьківщини буквально з румовищ, в які обернула їх Друга світова війна: безпощадні налети альянтських бомбардувальників на німецькі міста та атомові бомби, скинені Америкою на японські міста Гірошіму й Наґасакі. Як [illegible]иччі таких епохальних змін у світі і таких [illegible]антних здобутків німців і японців виглядає [illegible]ворення 28-ох політичних партій в Україні, роздор у Народному Русі, ставлення декими партійних доґм і персональних амбіцій вище рідної держави?!

Микола Руденко

НА ТЯЖКОМУ БРОДІ

II

Цікаво, що прем'єр В. Фокін взагалі не з'явився на засіданні, де розглядалися згадані питання. Коли я поцікавився, чому його немає в залі, мені пояснили, буцімто для нього це не обов'язково: державний майновий фонд належить Верховній Раді, отже саме вона, а не Уряд, має провадити приватизацію. Я був вражений: адже ж ціни підвищує Уряд, тобто виконавча влада, а її, цю владу, чомусь усунули від будь-якої відповідальности за роздержавлення й приватизацію.

Уявімо собі таке: до переправи під'їхала парокінна підвода. Як не батожили коней, а вони не пішли через брід. І тут виявилося, що коні належать не одному власникові, а двом. Господарі одразу посперечалися, чий кінь не хоче входити у воду. Довго вони так сперечалися, а згодом розрубали воза надвоє, розібрали коней і вирішили переправлятися кожен окремо. Як ти гадаєш, читачу, усмішно вони переправляться чи їх обох поглине річковий вир?...

Отаке, бач, відбувається в нашій Україні з двома видами влади: законодавчою й виконавчою. Замість того, щоб прийти на засідання, Фокін прислав грізного листа, в якому змальовує економічне становище як катастрофічне. Причини катастрофи він пообіцяв викласти у своїй промові наприкінці вересня. Та вже сьогодні ясно, що Фокін у всіх гріхах звинувачуватиме Верховну Раду, а її депутати звинувачуватимуть Уряд Фокіна. Боже, як це вже людам набридло!

І все це відбувається в той час, коли ціни піднялися майже в сто разів, а купон упав значно нижче від російського карбованця. Так, скажімо, американський доляр сьогодні коштує 200 карбованців, але 300 купонів. За таких умов вводити власну валюту не лише ризиковано, а наперед відомо: вона також потрапить до інфляційного шторму.

Тим часом народ сьогодні уже доведений до зубожіння. Тож недаремно тисячі демонстрантів вимагають відставки уряду Фокіна. А тим часом по всій Україні розпочався збір підписів за проведення референдуму стосовно дочасного переобрання Верховної Ради. Мабуть, таки ж доведеться нам міняти коней на переправі. Принаймні вони мають належати одному господареві — українському народові.

Та особливо мене засмутило те, як виступали на шостій сесії депутати з приводу роздержавлення й приватизації. У мене виникло таке порівняння: нерозумна мати бажає народити здорове дитя, але при цьому не дозволяє перерізати пуповину. Інакше не скажеш про „роздержавлення", при якому всюди 51 відс. акцій залишається за державою. Чомусь оратори не розуміли, або ж не хотіли розуміти, що в такому разі ніякого роздержавлення не станеться, бо контрольний пакет акцій залишається в руках держави — отже вона, держава, й надалі є універсальним монополістом. Головна мета (відродження конкуренції) не досягнута, партократія володіє економікою. З другого боку висувалися вимоги, аби жоден партократ не отримав у власність щось із державного майна, бо це вкрай несправедливо — вся державана власність повинна перейти в руки робітників і селян.

Отже, депутати виступали або з позицій соціялістичного утопізму, або взагалі прагнули поховати приватизацію іще до її народження. Тверезих голосів я майже не почув, а це свідчить про те, що проблема приватизації все ще перебуває в стадії безпредметної балаканини. Одним сниться ідеальний соціялізм, інші хочуть повернутися до не менш ідеального капіталізму. Чомусь люди не бажають погодитися, що в реальному житті не існує ні першого, ні другого. За реального капіталізму нікому не цікаво, хто він є, отой капіталіст, ким він був учора і як виглядають його соціяльні переконання. Якщо хтось поцупив капітал, нічого в ньому не тямлячи, завтра він збанкрутує й капітал перейде до рук людини, чий досвід і природні здібності відповідають законам бізнесу. Справедливість встановлює сам капітал — така вже його природа.

Продовження буде.

У першу річницю

Пробудилась Україна
Із Божої Волі,
Засіяв золотий тризуб
На голубім полі.

Немічна, бо ж це дитина,
Їй лиш один рочок,
Але сміло, самостійно
Ставить кожний крочок.

Її визнали держави
Прихильні й ворожі,
Та стежки в світле майбутнє
Круті, непригожі.

У рості сил допоможуть
Віддані їй діти,
А нероби, самолюби
Життя муть труїти.

В перше грудня незалежність
Проголосували,
Але в миттю в добробуті
Жити вимагали.

Носяться із прапорами,
Кричать гордо: „Слава!"
І не чують, як до праці
Кличе їх держава.

Запалились Тарасові
Статуї ставляти,
Його ж мову, живу, рідну
Виштовхують з хати.

Вперто ставлять пам'ятники,
Вороги руйнують —
Чи ж таким патріотизмом
Державу збудують?

Вичікують щастя, долі
На чужих порогах,
Бо замало місць для праці
На своїх просторах.

Часто ради і паради
Кінчають у сварці,
Свої жалі і печалі
Раз-у-раз топлять в чарці.

Наших партій п'ять десяток
Програми плянують,
Про владу і користь дбають,
Роздори віщують.

У державі зараз правлять
Свої, демократи,
Можна всяке натворити,
Не зможуть карати.

Незавидно президентом
України стати,
Й на руїні, в недовір'ї
Свій іспит складати.

Не співаймо: „Ще не вмерла..."
Але: „Мусить жити!"
Поможи, з'єднай нас, Боже!
Гідно їй служити.

Рома Невідома

Вересень 1992 р.

Ярослав Стех

ДВА НЕЗАБУТНІ ПОРТРЕТИ В УКРАЇНСЬКІЙ МУЗИЦІ

II

Постать композитора-клясика К. Стеценка є надзвичайно помітна в історії української музики. Він встиг написати понад п'ятдесят оригінальних творів. Найбільш відомі з них це — „Знов весна" (на слова Л. Українки) „Сон", (П. Грабовського), кантати — „У неділеньку, у святую", „Єднаймося", „Шевченкові", сольоспіви,серед яких „Плавай плавай лебеденько" на слова Т. Шевченка, „Стояла я і слухала весну" слова Л. України, „Ой, чого ти дубе" слова С. Черкасенка та інші. Чимало опрацював обробок на українські пісні, а крім того написав опери: „Іфігенія в Тавріді", „Івасик Телесик", „Лисичка, Котик і Півник".

Скомпонував також музику до „Сватання на Гончарівці" Квітки-Основ'яненка, та до драми С. Черкасенка „Про що тирса шелестіла", а крім того зовсім опрацював національну „Панахиду", „Літургію" тощо. Підготував до друку збірки: „Українські колядки і щедрівки" (п'ять випусків), „Луна", а також „Шкільний співанник" та „Початковий курс нотного співу" — методичні нариси. Виступав, як музикознавець і театральний критик, рецензент оперного мистецтва, та надзвичайно дбав, щоб старанно записувати багатий український фолкльор, щоб зберегти його вартості для цілого народу. Великий композитор був одночасно визначним педагогом. Одним із принципів педагогічної науки є його праці про виховання молоді, на основі пробудження художнього почуття.

Твори К. Стеценка видано в п'яти томах. Музика його лунає по Україні, по залях, театрах і в школах — у формі грамофонних пластинок, радіово-телевізійних програм. Ім'ям композитора названо чимало вулиць міст України та побудовано пам'ятники в честь композитора в місці його народження і в місці його смерті.

Хоча поруч К. Стеценка почесне місце в історії української музики займають: Яків Степовий, Олександр Кошиць, то однак з уваги на те, що Миколі Леонтовичу (1872-1921) у цьому році припадає 120-річниця з дня народження, у цій статті зосередім нашу увагу над цим визначним композитором, музично-культурним діячем і високоціненим педагогом. Микола Леонтович народився у селі Манастирок на Поділлі у священичій родині. Зоря його таланту до музики заблисла дуже рано і роз'ясніла повним сяйвом під час визвольних змагань українського народу. Під дбайливим оком батька, молодий хлопчина виявляв свою нечувану духову зрілість так до музики, як і до пегагогіки. Обидві ці галузі розвивалися рівночасно, збігаючись і взаємно сплітаючись, віддзеркалюючи його риси вдачі і характеру. Микола був незвичайною дитиною, багато свого часу ще в дитинстві присвячував на читання книжок, записував пісенний фолкльор і часто любив віддалюватись від дому, обсервуючи людей і природу.

Після закінчення елементарної школи М. Леонтович склав іспит на реґента в Петерзбурзьку Академію, однак за освітою цей визначний композитор був теологом. Крім теологічного зацікавлення. Леонтович був знаменитим дириґентом, організатором культурних імпрез і високоціненим педагогом. А одночасно був зразом українського інтеліґента-патріота. Його захопили національно-визвольні змагання та відродження культури. Леонтович понад 20 років учителював, викладаючи знаменито теорію хорового співу і дириґентури в школах Поділля, Київщини, Катеринославщини, короткий час викладав у Музично-Драматичному Інституті ім. Лисенка в Києві. Своїми глибокопродуманими викладами Леонтович, як гідний учень великого Лисенка надзвичайно тонким талантом передавав своїм учням все те, що вийшло із грудей його співучого народу. Ніхто так не зумів би передати народного голосоведення, цього багатющого музичного мистецтва, як це робив М. Леонтович. Велика його також заслуга в організації підібрання матеріялів для Української Республіканської Капелі, що діяла 1919-20 роках в Києві. Велика самопосвята і ентузіязм до провадженого діла був завжди предметом дуже пильної уваги аґентів російської окупації на Україні.

Спадщина Леонтовича не така велика: крім уривків з опери „Русалчин Великдень", він залишив обробки народних пісень, але те, що залишив, висуває його на одне з передових місць в українській музичній культурі. Його оформлені понад 100 пісень, серед який ,Ой, пряду, пряду", „Ой, вербо, вербо", „Козака несуть", „Щедрик" та багато інших засвідчують, що Леонтовича на світ народила любов до пісні, з якої умів висмоктувати нектар і якже часто соромився сліз своїх,передаючи землякам як найвище добро і красу, яка мала стати проти культурного і національного спустошення, завданого поневолювачами України. Він добре розумів, що вічні і безсмертні дари Божі кожного народу є в його культурі і лише вони роблять народ народом, а людей цього народу справжніми людьми, як говорив наш славетний, за-

(Закінчення на стор. 3)

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — *Редакція.*

Анатолій Гороховський

НАРОДЖЕННЯ СТАЛЕВИХ МАҐІСТРАЛЕЙ

I.

У нинішніх умовах, коли Україна проголосила свою незалежність, коли народ її будує свою державність, дедалі більшу увагу нашу привертає історія кожного реґіону країни, його самобутність і особливості розвитку.

Наша розповідь про народження і прискорене будівництво сталевих маґістралей на західньоукраїнських землях за час від 50-их до 90-их років XIX століття.

Історики характеризують другу половину минулого віку як епоху швидкого розвитку капіталізму, причому критеріями суттєвих змін служать не тільки способи виробництва, але і засоби пересування. В Америці і в країнах Західньої Европи залізниці відіграли велику ролю у розвитку усіх галузей народного господарства. В той же час Галичина, яка фактично була колонією Австрійської імперії, а з 1867 року — Австро-Угорської монархії, залишалась в стороні від цього закономірного процесу. Досить сказати, що промислова продукція, яка випускалася підприємствами краю, складала лише 7.5 відс. від загального обсягу продукції країни. І це не дивно, адже монархія Габсбурґів всіляко протидіяла створенню на західньоукраїнських землях промислового виробництва, у зв'язку з чим відхиляла один за одним проєкти будівництва залізниць. Ще у 1830 році почалося проєктування сталевої маґістралі, яка повинна була зв'язати Галичину із столицею імперії — Віднем. Запрошені з Німеччини, Бельгії та Франції інженери працювали над втіленням задуму в життя, однак монархія Габсбурґів відмовилася фінансувати вже готові проєкти.

Тільки після відміни в Австрії кріпацтва у 1848 році знову стало питання про будівництво залізниць, і перш за все з військовостратегічних міркувань, малося на увазі захоплення українських земель. Враховувались також інтереси буржуазії, яка потребувала нові ринки збуту товарів, нові транспортні засоби.

Усі ці фактори і примусили австрійський уряд переглянути свою політику щодо створення мережі залізниць у Галичині. В 1857 році у Відні було прийнято рішення про спорудження нової залізничної лінії, перша черга якої повинна була пройти від Перемишля до Львова. З цією метою було засновано акціонерне товариство імені Карла Людвика, на посаду технічного керівника запросили німецького інженера Кеба, який проявив себе з найкращого боку на будівництві інших сталевих маґістралей.

Питання залучення робочої сили вирішувалося просто. Безземелля і економічна розруха примушувала бідних селян відправлятися у міста на пошуки заробітку. За безцінь вони наймалися на будівництво залізниці. Працювали в жахливих умовах по 15-17 годин на добу. При виплаті заробітної платні панувала сваволя. Найчастіше замість грошей робітники одержували талони, за яких вони зобов'язані купувати товари в маґазинах, які належали акціонерній компанії.

Дуже важко довелося робітникам, коли вони вкладали колії в районі Городка. Тут було багато багнистих місць і чимало людей загинуло. Будівельники трудилися по коліно у воді, їм дошкуляли комарі, лютували епідемії інфекційних захворювань. Зберігся малюнок, на якому зображено тринадцятирічного хлопчика Михайла, який знаходиться поруч із своїм батьком Григорієм Мощуком, що вмер біля тачки.

Будівництво першої залізниці йшло повільно, передусім тому, що не було механізмів, і всі операції, у тому числі і земляні роботи, виконувалися вручно, довго вирішувалися питання придбання земельних ділянок, необіхідних для прокладання залізниці. Численні документи розповідають про те, що робітники, не витримавши важких умов праці, знущань з боку наглядачів, бунтували, вимагаючи підвищення зарібітної платні, відміни кар, талонної системи.

Будівництво майже стокілометрової залізниці тривало чотири роки. Коли було забито останній костиль, до роботи приступила приймальна комісія на чолі з інж. Гофтінґеном, яка місяць первіряла якість виконаних робіт. В акті, складеному 29-го жовтня 1861 року, відзначалося, що на деяких проміжних станціях виявлено серйозні відхилення від проєкту, а тому у встановлений компанією реченець не можна прийняти перший поїзд. Комісія запропонувала до грудня усунути недоліки, в іншому випадку не буде дано дозволу на експлуатацію нової лінії. Такий висновок, зроблений державною комісією, йшов урозріз з плянами акціонерів. Справа в тому, що наближалося 4-го листопада — іменини ерцгерцоґа Карла Людвига, а перший рейс поїзду був присвячений саме цій даті. Ця обставина, як видно, примусила комісію, яка одержала запевнення, що усі її зауваження будуть негайно враховані, відмовитися від раніше складенного нею документу і підписати новий приймальний акт, який дозволяє відкрити рух поїздів 4-го листопада 1861 року.

Одержавши дозвіл на експлуатація щойно збудованої залізниці, господарі акціонерного товариства зосередили свої зусилля на підготовці до урочистої цермонії. Усі роботи велися під керівництвом спеціялістів цієї справи, запрошених з країн Західньої Европи. Передбачалося, що перший поїзд складатиметься з чотирьох візків та двох вагончиків і що з Відня цей маршрут відправиться 3-го листопада.

Як бачите, читачі, і в ті далекі часи державні комісії теж не витримували тиску зверху і нерідко подавалися назад...

Закінчення буде.

ВЕЛИКІ ДНІ У ЛЬВОВІ

Могутня хвиля евфорії охопила була недавно нас усіх, як в Україні, так і в діяспорі сущих. Тому сьогодні, коли всі шукаємо більш реального та практичного підходу до сучасности — треба б вистерігатися напушених, перебільшених слів. Та при всій розсудливості й здержаності висловів — не назвеш останніх днів серпня цього року у Львові інакше, як лиш справді „великими". Відгомін Світового форуму українців у Києві, святкування першої річниці проголошення незалежности та 50-ліття УПА, відкриття так довго очікуваного пам'ятника Тарасові Шевченкові... Львів купався не лише у палкому серпневому сонці, але і в надземному промінні. Воно спливало щедро на дахи старовинних будинків і на серця людей — із скляної домовини, виставленої в храмі св. Юра. Це незабутній Патріярх УГК Церкви Йосиф Сліпий повертався зі славою в свою отчину і приймав належний поклін від своїх вірних підданих. Потік людей котився всіми вулицями міста у храм днями й ночами. Якщо наша преса говорить про мільйон поклонників, то тому, хто бачив усе, воно не здається перебільшенням. Це ж і був найпромовистіший всенародний референдум: за повернення віри Христової на нашу натомлену землю, як і за остаточне визнання Вселенською столицею Патріярхату Києво-Галицького. Це ж Великий Покійний підніс цю історичну нашу ідею до рівня реального чинника нашого церковного й громадського життя і зумів надхнути нею мільйони вірних. А тут глядячи на безконечні, зворушливо терпеливі черги вірних, можна було справді переконатися, що наш Патріярхат має на сьогодні не лише свій правний уділ землі — вимагану земну територію, але й куди розлогішу територію людських душ. Чого ж іншого благала б делеґація із непроходимого Сибіру, щоб не хоронили праху Патріярха, поки вони не доїдуть поклонитися Йому?

А дружні обійми Патріярхів обох найбільших українських Церков — Мстислава, глави УАПЦ, та Мирослава Івана Любачівського УГКЦеркви, на очах і під бурхливі овації тисячів глядачів, хіба ж не був це тріюмф наполегливих екуменічних старань Покійного Патріярха Йосифа?!

І в світлій тіні цих незабутніх днів відбулася ще одна, не менш вагома, подія. У затишку колишнього передмістя, при вулиці сьогодні вже званій, так відповідно, вулицею Володимира Великого, проходив Перший світовий конґрес мирян Української Греко-Католицької Церкви. З'їхалися представники Українського Патріярхального Світового Об'єднання, яке діяло досі в діяспорі, та католицьких мирянських організацій в Україні, нащадків славнозвісного Комітету Захисту Прав Віруючих і Церкви в Україні, таких, як „Українська Молодь Христові", „Милосердя", „Клюб Української Католицької Інтеліґенції", студентська „Обнова".

Не важко збагнути, яку величезну підготовчу роботу до цього конґресу пробили підготовчі комітети — під проводом народного депутата Михайла Косіва в Україні, та голови УПСО, інж. Василя Колодчина в діяспорі. Совісна підготова дала свої належні наслідки. Особливо мило вражала ділова та справна допомога молодих людей із сірими хустинами на шиї, опоясаними засувками в красках народної символіки, і з іскрою ідеалізму в очах: членів „Української Молоді Христові", під проводом Лесі Крип'якевич, яка була одним із головних рушіїв та організаторів конґресу.

Варто відзначити теж красу та ґлибоку продуманість відзнаки конґресу, яка й окрилювала місце Президії: янгола, що голосом трембіти звіщає Воскресення. Так і нагадував він слова замученого поета Олега Ольжича: „Архангельська срібноголоса труба/Гримить крізь простори і душі".

Під цією відзнакою засіли в Президії конґресу, крім згаданих його організаторів, патріярший канцлер о. Іван Дацько, який і відчитав привіт та благословення конґресові від Патріярха Любачівського, Владики Филимон Курчаба та Юліян Вороновський, ректор Духовної Семінарії, далі представник Міської Ради Микола Горинь та представник державного радника С. Давимуки — Ю. Зима. Окремим достойним і особливо щиро витаним гостем був Архимандрит Іван Гриньох, співробітник обидвох великих мужів нашої Церкви останніх часів, Слуги Божого Андрея та Патріярха Йосифа. Він же був свідком та живим учасником усіх церковних та політичних подій у нас впродовж щонайменше останнього півстоліття. І його щире, батьківське слово особливо поєднало в свідомості приявних поверх 200 осіб „день нинішній з вчорашнім і майбутнім".

На летовищі у Львові — з літака щойно винесли труну з тлінними останками Патріярха Й. Сліпого.

(Світлив: Р. Лужецький)

Похід вулицями Львова

На академії промовляє Президент Л. Кравчук

Тема конґресу була „За християнську Україну" і 18 виголошених доповідей розпрацьовували теоретичні й практичні сторінки переведення в життя цього гасла у нових обставинах, при нових можливостях та труднощах. Між прелеґентами були отці: Архимандрит оо. Студитів, Любомир Гузар, о. Іван Дацько, о.д-р Іван Музичка, о. митрат Роман Ганкевич, голова Патріярхального Товариства в Канаді о. Мирон Бендик — представник молодого, вихованого в підпіллі, покоління нашого духовенства. Доповідали і світські активісти: з України — голова Організаційного комітету конґресу, депутат М. Косів, голова Жіночого Т-ва „Милосердя" — довголітній в'язень, Степанія Шабатура, голова Клюбу Української Католицької Інтеліґенції, інж. Іван Гречко. Діяспору заступали: голова УПСО інж. В. Колодчин, редактор журналу „Патріярхат" Микола Галів, голови Патріярхальних Товариств в ЗСА Рома Гайда та з Великої Британії Роман Кравець, члени управа цих же товариств, Ярослав Пришляк та Ярослав Гаврих, голова Об'єднання Братств і Сестрицтв в ЗСА проф. Василь Маркусь, Леся Храплива-Щур. Замітним і радісним явищем була активна участь двох молодих докторів теології, обох народжених поза Україною Михайла Димида у Бельгії, Бориса Ґудзяка, ЗСА. Обидва вони сьогодні повернулися в Україну, небачену землю батьків, і наполегливо працюють для добра нашої Церкви. Подібно будуюча була і приявність проф. Володимира Мокрого з Польщі.

Ще особливо позитивно прозвучав виступ проф. Дмитра Степовика, визначного науковця і переконаного екуменіста з Києва.

Не було б можливим охопити на цьому місці всіх думок усіх доповідей, вони й напевно появляться окремо друком, бо заслуговують на це. Теоретичний розгляд усієї такої широкої та складної проблематики сьогодення УГКЦеркви завершено, як годиться, діловою частиною. В ній оформлено спільний Світовий Християнський Конґрес Української Греко-Католицької Церкви. Правну його сторінку підготовили дуже старанно Я. Пришляк та Я. Гаврих. Так прийняття тимчасового статуту конґресу, як і вибір його проводу здійснено без ніяких труднощів та справді однозгідно. Беручи до уваги довголітню неоднаковість обставин та можливостей діяльности обидвох віток нашого мирянського руху, рішено, що конґрес очолять покищо два співголови — від мирянських організацій України М. Косів, від УПСО — В. Колодчин. Заступниками обрано Ігоря Матушевського з України та Олега Гнатюка, представника мирянського руху із Польщі, який там тепер теж живо розвивається. Секретарем обрано Романа Чмелика, скарбником Галину Іванець, обидвоє з України, а вільними членами Б. Гудзяка, Мирослава Чеха із Польщі та Богдана Трояновського, який як і інші його товариші з діяспори, вже сьогодні зовсім дома — в Україні. Президії доручено назначити виконавчий орган конґресу із трьох осіб та ширшу Раду, до якої ввійдуть представники патріярхальних товариств з діяспори та поодиноких мирянських об'єднань з України. Зрештою, наступні два роки до чергового конґресу, вкажуть на практиці дальші шляхи праці та потребу структурних змін у новоствореному конґресі. Як не було б, відбулося ще одне „злиття воєдино" ще одного дуже суттєвого сектора українського життя — понад опавшу навіки зловіщу Залізну заслону.

Користаючи з великої кількости присутніх діячів мирянського та патріярхального руху з діяспори, відбуто теж і з'їзд Українського Патріярхального Світового Об'єднання. Відбувся коротко, ділово й успішно. Буде ним кермувати в цій каденції і надалі невтомний голова В. Колодчин. А в складі Президії, Ради та інших керівних органів зайшли тільки дуже невеликі зміни, як от довелося заступити покійного й невіджалуваного представника Австралії св. п. Юрія Венґльовського новим головою мирянських організацій Австралії Юрієм Конюшком. Наступний конґрес вже буде в майбутньому рішати наскільки автономно, чи спільно будуть працювати обидві вітки мирянського руху УГКЦ.

Поле діяльности для нас всіх — неозоре: чи в ділянці організації християн-мирян різних станів, статтей та рівнів у їх специфічні товариства, чи в необхідній місійній-євангелизаційній праці, чи в харитативній службі.

Конґрес та з'їзд закінчилися, як годиться, звітною авдієнцією проводів у Патріярха Любачівського. В тих самих хоромах, де в минулому жили й діяли Його великі попередники — Слуга Божий Андрей Шептицький та Патріярх Йосиф.

Так відбулася оця скромна, але немаловажна, подія в житті УГКЦеркви. Живучість діяльности новоствореного конґресу, ступінь ентузіязму та жертвенности у праці його членів, визначить наскільки був він справді історичним та якими буквами впишеться в аннали українського життя.

Але передбачення можуть бути оптимістичні, судячи по успішному перебігу цієї події. Віримо, що християнський рух набере саме від тепер нового розмаху і в діяспорі, і на необмежених місійних просторах України й східньої діяспори. І що врешті діб'ємося передумови нормального росту й розвитку УГКЦеркви — визнання й правного оформлення Патріярхату Києво-Галицького. Голова УПСО В. Колодчин, вітаючи прах Патріярха на порозі святині Юрія Переможця, поклявся, що мирянський рух не спочине, поки не сповнить цієї частини заповіту Великого Ісповідника. І клятва ця зобов'язує всіх!

Леся Храплива-Щур

Два незабутні...

(Закінчення зі стор. 2)

суджений до смертної кари М. Зеров.

Підступне вбивство Миколи Леонтовича московсько-большевицьким аґентом нагадує нам смерть підступно вбитого тими самими злочинними руками визначного педагога і вченого Дмитра Ревуцького в Києві 20 років пізніше від моменту вбивства М. Леонтовича. Вшановуючи пам'ять наших композиторів, зіставляємо з собою московську тиранію, яка була і є нашим найбільшим горем.

Усі ці визначні вчені і вірні сини нашого народу заслужили собі на велику пошану своїми осягами в ділянці музичної культури своїм чесним життям і трагічною смертю з рук російського окупанта.

У ТОЙ САМИЙ ЧАС, як обидва кандидати переконують виборців, що тільки їхнє обрання може принести зміни історичної вагомости у столиці, то аналітики твердять, що зміни в іншій частині урядового апарату, в цьому випадку в Конґресі, є запевнені. Політики обидвох партій вже почали позакулісові ходи, щоби ці зміни використати в їм потрібний спосіб. Більш, як правдоподібно наступний Конґрес буде мати більше нових членів, як будь-який Конґрес від 1949 року. Загально припускають, що демократи збільшать своє членство у Сенаті, а республіканці у Палаті Репрезентантів. Одначе коли йдеться про справжні зміни, вони можуть прийти з вибором кандидатів-негрів, еспаномовних і жінок.

З ПРИХОДОМ ПЕРШИХ приморозків і початку сезону, коли домовласники зачнуть огрівати мешкання, треба також приготовитися до подорожіння опалу, в цьому випадку природнього ґазу. Аналітики енерґетики країни твердять, що домовласники, які для огрівання вживають природний ґаз цьогорічного зимового сезону мусять бути готовими платити багато вищі ставки. Тому, що природний ґаз постачається виключно зі запасів Північноамериканського континенту, видубування та достава якого були надщерблені нищівною силою ураґану „Андрю", зокрема у Мехіканській затоці, то кошти направ і поновлення постачаннь значно подорожіли.

В глибокому смутку ділимося вісткою,
що в середу, 2-го вересня 1992 р. у Львові
відійшла у вічність на 85-му році життя,
наша найдорожча
СЕСТРА І ТІТКА

бл. п.

ЛІДІЯ КОЗАКЕВИЧ

Похована в родинному гробівці на Личакові
Залишені в смутку:

сестра — ОЛЬГА ДЯДИНЮК з дому Козакевич
сестрінок — АНДРІЙ з родиною в Каліфорнії

Ділюся сумною вісткою, що у
вівторок, 8-го вересня 1992 р.,
відійшла у вічність, на 84-му році життя
моя дорога МАМА

бл. п.

МАРІЯ КИБАЛЮК
з роду ЕПІШОВ

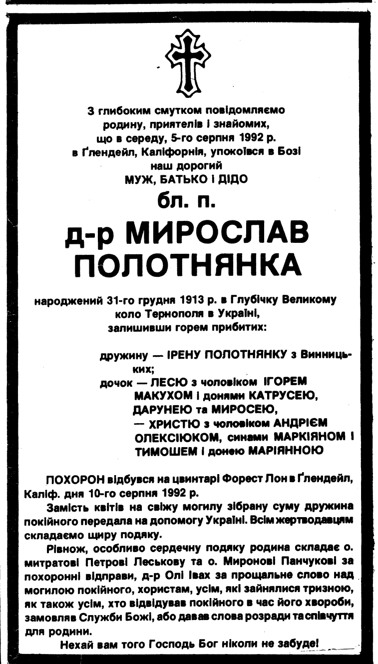
Покійна була дружиною професора теології і політичного діяча бл. п. Неофіта Кибалюка. Продовж 40 років кількакратно була головою Жіночої Громади при Українському Допомоговому Комітеті в Люблині і у Львові.

ПАНАХИДА була відслужена в середу, 9-го вересня, у похоронному заведенні Музики в Чикаґо, Ілл.

ПОХОРОННА ЛІТУРГІЯ відбулась в четвер, 10-го вересня, в соборі св. Володимира, в Чикаґо. Тіло покійної похоронено 11-го вересня на українському православному цвинтарі св. Андрія у С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

В глибокому смутку:

син — д-р СВЯТОСЛАВ КИБАЛЮК

З глибоким смутком повідомляємо
родину, приятелів і знайомих,
що в середу, 5-го серпня 1992 р.
в Ґлендейл, Каліфорнія, упокоївся в Бозі
наш дорогий
МУЖ, БАТЬКО І ДІДО

бл. п.

д-р МИРОСЛАВ ПОЛОТНЯНКА

народжений 31-го грудня 1913 р. в Глубічку Великому
коло Тернополя в Україні,
залишивши горем прибитих:

дружину — ІРЕНУ ПОЛОТНЯНКУ з Винницьких;
дочок — ЛЕСЮ з чоловіком ІГОРЕМ МАКУХОМ і донями КАТРУСЕЮ, ДАРУНЕЮ та МИРОСЕЮ,
— ХРИСТЮ з чоловіком АНДРІЄМ ОЛЕКСІЮКОМ, синами МАРКІЯНОМ і ТИМОШЕМ і донею МАРІЯННОЮ

ПОХОРОН відбувся на цвинтарі Форест Лон в Ґлендейл, Каліф. дня 10-го серпня 1992 р.

Замість квітів на свіжу могилу зібрану суму дружина покійного передала на допомогу Україні. Всім жертводавцям складаємо щиру подяку.

Рівнож, особливо сердечну подяку родина складає о. митратові Петрові Леськову та о. Миронові Панчукові за похоронні відправи, д-р Олі Івах за прощальне слово над могилою покійного, хористам, усім, які зайнялися тризною, як також усім, хто відвідував покійного в час його хвороби, замовляв Служби Божі, або давав слова розради та співчуття для родини.

Нехай вам того Господь Бог ніколи не забуде!

Фестиваль української культури на Підляшші — „Мельник-92"

Мельник, старовинна осада над течією Бугу, вже вдруге стала господарем свята української культури на Підляшші. Є це зрештою місцевість, вже в найдобших віках пов'язана з українською культурою і духовністю — вже бо в XIII сторіччі славився цей „град" чудотворною іконою Спас-Ізбавника, перед якою молився князь Данило Романович Галицький, як і його сини. А й сам Буг, якого берегами півтори тисячоліття тому примандрували з півдня предки предки сучасних українців-підляшуків, є неначе символом єдности, мавши початок в Галичині, омиває в нелегкій мандрівці Волинь, Полісся і, не зважаючи на державний кордон, несе свої води на підляські рівнини і узвишшя.

Організатором фестивалю був нещодавно створений Сояз Українок Підляшшя та управа гмін Мельник. Спонзорами імпрези були Міністерство культури, Воєвідська управа в Білостоці, управа гміни Більська, а також підприємство „фарм бест" з Більська.

На мельницькій естраді в останню суботу і неділю серпня (29-го і 30-го) зустрілися з глядачами не лише підляські колективи, але також майстри музики і співаного слова з Луцька, Рівного, Києва, Львова та інших, зокрема волинських, містечок і сіл. Має це значення так символічне, як і практичне.

Через довгі роки Підляшшя було пляново ізольоване від української культури, роблено все, щоб не пробуджувалася тут свідомість і культурної та кровної єдности з усією Україною. Була це політика, здійснювана державою, а тепер державні, центральні і воєвідські органи виділяють гроші на популяризацію української культури — на проведення фестивалю, на видавання підляського часопису „Над Бугом і Нарвою". Отже зникнув цей негативний чинник, яким була відверто антиукраїнська політика „народної влади".

Також і Україна перестала бути країною „за сімома морями" — стала присутньою на Підляшші не тільки почерез гостей-співаків, але і почерез організаторів культурного життя. На запрошення Підляського відділу ОУП, а тепер Союзу українців Підляшшя, при фінансовій допомозі окремих гмінних управ, працюють тут інструктори з Волині (Луцька та Рівного), а й само проведення мельницького фестивалю здійснене було при активній допомозі з обох названих міст.

Дні слави Мельника, як і цілого Підляшшя, як кипучого осередку господарського життя і культури, ще попереду. Тому треба ще добре попрацювати, щоб слова директора Відділу культури воєвідського управління в Білостоці, що Мельник — це найгарніше місце в Європі, не були „на виріст".

Юрій Гаврилюк

Свято незалежности України

Українська громада Маямі і околиці — Українсько-Американська Координаційна Рада, відділи у Маямі і Голливуді, Українсько-Американський Клюб Маямі, Український Конгресовий Комітет Америки і Український Культурний Центр у Голливуді під опікою обох церков приготовили відзначення першої річниці української державної незалежности на 23-го серпня.

Та вища сила змусила відкласти святкування на неозначений час. Маямі, а передусім полудневу частину, навістив гураган „Андрю". І тут пригадаймо оповідання, записане в Київському літописі: св. Апостол Андрій Первозваний зупинився на київських горах над Дніпром і сказав: на горах тих засяє благодать Божа. Гураган „Андрю" не приніс благодаті південній Флориді, хоч мав також благородне ім'я. Перелетів через нас і залишив велике знищення. Зібрали ми наші пошарпані нерви і вирішили 6-го вересня відсвяткувати для нас усіх дороге свято — першу річницю української державної незалежности.

У цю неділю в обох церквах були відправлені св. Літургії в наміренні народу і української держави. О год. 1:30 в українській католицькій церкві Успення Пресвятої Діви Марії наші отці, о. шамбелян Іван Стевинський, парох цієї церкви, і о. протопресвітер Степан Біляк, парох православної церкви св. Миколая в Купер Ситі, відправили Молебень в наміренні України. Молебень закінчили Многоліттям Україні, урядові, війську, церквам і народу, Патріярхові Мирославу Івановi і Патріярхові Мстиславу, усім вірним. Спів хор українськoї католицької церкви.

Після Молебня у церковній залі відбулася програма.

Проф. д-р Микола Чировський відкрив свято словами: „Сьогодні обходимо соняшний день цілого українського народу. Молімся до Всевишнього, дякуймо за велику ласку, за вільну Україну", а о. шамбелян І. Стевинський відмовив відповідну до хвилини молитву. Сестри Максимович відспівали Американський гимн. Головну доповідь виголосив о. протопресвітер С. Біляк. Коротко сказав про теперішній стан в Україні. Передусім підкреслив, наскільки важливою є поміч діяспори в державному будівництві України. Годі описати усі події, лише подивляємо силу і відвагу людей, які причинились до відродження української держави. Напевно дала їм сили Христова віра і Матір Божа, Опікунка нашого народу.

Дана Васевич дуже гарно висловила почування молодого покоління, яке знає Україну від своїх дідів, а може й прадідів. Вони усі горді за свого походження і хочуть працювати для добра народу і молодої держави. Задемонструвала нам на відеофільмі, як цілий світ уперше почув на Олімпійських іграх у Барсельоні „Ще не вмерла Україна".

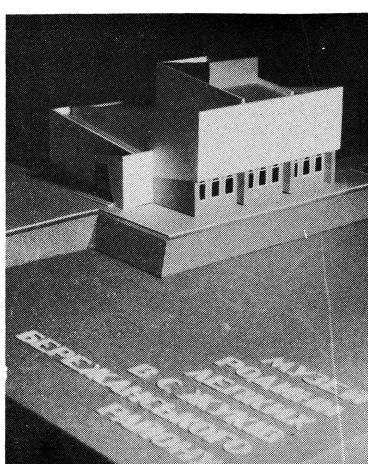
Хор української католицької церкви відспівав „Боже Великий Єдиний!" Учениця Стефанія Гарднер гарно віддеклямувала „Чигирине, Чигирине" Тараса Шевченка у перекладі на англійську мову. Прегарно відспівали сестри Максимович в'язанку українських пісень, „Водограй" В. Івасюка та „Де синії гори". Напевно їх спів полинув від нас через бурхливий океан до Чорного моря і водами Дніпра рознесився по всій Україні, щоб усі знали, що ми тут, далеко від рідної землі, вітаємо нашу вільну Україну.

Пролог з поеми Івана Франка „Мойсей" віддеклямувала студентка Наталка Трач. Проф. Таїса Богданська відіграла гарно К. М. Вебера „Перпетуум Мобіле", В. Довженка „Думу" і Кос-Анатольського, „Гуцульську Токкату". Відспіванням українського гимну закінчили це гарне і дороге кожному українцеві свято. Доречно тут відзначити, що заля була майже повна.

Дохід зі свята, 500 дол. буде переданий до СКВУ на допомогу Україні. Також від продажу стрічок дохід, 110 дол., буде пересланий до організаційного комітету святкувань першої річниці незалежної України в Ню Йорку.

Мирослава Хойнацька-Тершаковець

Тернопільщина готується до святкування 120-ліття народин Б. Лепкого

Організаційний комітет Тернопільщини приготовляє наукову конференцію про Богдана Лепкого, що відбудеться в Тернополі 18—22-го жовтня ц. р. з участю найкращих літературознавців. По закінченні наукової конференції пляновані виїздові сесії „Слідами поета". В Крогульці буде відкритий пам'ятник Б. Лепкому, в Жукові буде заложений наріжний камінь під музей родини Лепких, а в Поругані буде відслонена пропам'ятна таблиця Левкові Лепкому, співтворцеві стрілецької пісні. Можливі ще інші виїздові сесії.

Святкування в Трентоні

„Наша ціль — людське щастя і воля" — прекрасні, правдиві слова, що вийшли з глибини серця Великого Каменяра Івана Франка. І ціль народу України — це вільна, самостійна українська держава. І серце наповнюється радістю. Україна тепер є незалежною державою, виплеканою, виплеканою у думках і у серці кожного українця. І назавжди залишиться у пам'яті народу цей знаменний день — 24-го серпня 1991 року — день проголошення незалежности України.

Відмічаючи цю знаменну дату у Трентоні, Н. Дж., відбулась Служба Божа, яку відслужив парох української католицької церкви д-р Василь Макух. У почесній стійці, тримаючи прапори, стояли представники організацій Українського Визвольного Фронту, та Українсько- Американських Ветеранів. Після Служби Божої осередок СУМ ім. полковника Є. Коновальця провів св'яточні сходини, присв'ячені першій річниці проголошення незалежности України. Відкрила св'яточні сходини голова осередку СУМ ім. полковника Є. Коновальця М. Терещук, яка привітала українську громадськість з цим радісним св'ятом, а відтак прочитала вірш отця Василя Прийми „Вставай, Україно".

До прочитання проклямації було запрошено д-ра Михайла Дзюбаса. В проклямації, підкреслюючи солідарність і підтримку Америки українського народу та вітаючи українську громадськість, губернатор стейту Ню Джерзі Джім Флоріо день 24-го серпня 1992 року проголосив Днем Української Незалежности.

Доповідь прочитав Михайло Дзюбас, ст., в якій коротко висвітлив пройдені етапи боротьби українського народу за свою незалежність, за правду, за волю.

М. Терещук

Громада Кергонксону відзначила першу річницю незалежности

У понеділок, 24-го серпня 1992 року, на площі під щоглою з американським прапором в Елленвілі відбулося святочне зібрання для відзначення першої річниці незалежности України, у якому взяли участь понад 300 осіб, українців з Кергонксону і околиці та представники місцевої адміністрації.

Точно о год. 12-ій полудня свято відкрив полковник Данило Слободян, пояснюючи нагоду святкування і програму. Молитву провели о. Василь Бучик, парох церкви св. Трійці, українською мовою, і о. канонік Еміль Шараневич, емерит, англійською.

Святкове слово українською мовою виголосив д-р Роман Барановський, а англійською — Микола Василик. Посадник міста Елліот Авербах прочитав проклямацію з нагоди відзначення першої річниці незалежности України. Під звуки американського і українського гимнів, що їх виконав хор „Золотий Гомін" під диригентурою д-ра Олега Воляньського, піднесено оба прапори під численні оплески присутніх. Після цього в будинку міської адміністрації наші пані гостили учасників свята кавою і солодким.

Місцева преса широко коментувала свято.

Традиційний Український День, який наша громада влаштовує кожного року, відбувся цього року у неділю, 13-го вересня, і був присвячений першій річниці незалежности України. Імпреза відбулася на Союзівці, оселі УНС, на майдані над „Веселкою", з участю понад 300 осіб. В програмі була дуже гарна виставка українського мистецтва, яку підготовив 95-ий Відділ СУА, льотерія-вигравка, яку підготовили Галина Хамула і Міля Реннер, виставка писанок Марти Паш, і українських страв, що їх приготовив комітет під проводом д-ра Стефанії Барановської.

У мистецькій програмі, що її вела Маріянна Гаврилюк, виступали: співочий ансамбль „Промінь" під диригентурою Богданни Волянської, який започаткував свято відспіванням американського і українського гимнів. Слово українською мовою виголосила голова 95-го Відділу СУА Маріянна Заяць, а Роман Василик — англійською. Ансамбль „Промінь" виконав стрілецьку пісню „Ой у лузі червона калина", упівську „Вперед", гармонізація Богданни Волянської, „Засяло сонце золоте" — музика Івана Недільського, і „Дівча в сінях стояло" — народню пісню в обробці Євгена Козака.

Після короткої перерви члени ансамблю бандуристів „Гомін України" (провідник Іван Леміцький) і ансамбль „Промінь" виконали: „Вкраїно Мати" — музика Григорія Китастого, „Ходила я по садочку" — народню пісню в гармонізації Григорія Китастого, „Дозволь мені, мати" — народню пісню, і „Метелиця" — народню пісню в гармонізації Юліяна Китастого під диригентурою Богданни Волянської.

Всі точки були виконані бездоганно.

Організаційний комітет свята видав англомовну брошуру з відповідною тематикою, яку зредагували д-р Роман Барановський і полк. Данило Слободян.

Багато членів громади працювали теж в інших ділянках, при в'їзді на Союзівку, на парковій площі, при касі, у пиготові вхідних значків-квитків тощо.

Усім, що причинилися до успіху імпрези, належиться щира подяка.

Особлива подяка належиться управі Союзівки за приміщення „Веселки", користання з малої кухні і взагалі за всяку іншу поміч.

Дохід з імпрези призначено на місцеві і національні цілі.

Маріянна Гаврилюк пожертвувала свій гонорар в сумі 50 дол. на місцеву Школу Українознавства.

Д-р Роман Барановський

ХОЧ РОСС ПЕРО не може здецидуватися чи стати знову кандидатом у президентських виборах, його плян про збільшення державного дефіциту розглядається новими очима. Навіть якщо б його плян елімінування дефіциту був реальним, то економісти та провідники Конгресу твердять, що пропоновані податкові збільшення та скасування популярних, але дорогих, програм робить цей плян неможливим для прийняття будь-котрим із кандидатів, якщо він хоче виграти вибори в листопаді.

МІНІСТЕР ОСВІТИ Ізраїля Шуляміт Альоні, член лівої партії Мерец, публічно запропонувала скасувати слово „Бог" з тексту молитви, що її читають в ізраїльській армії. Проти цієї пропозиції рішуче виступив Арія Дері, представник релігійної партії Шас. Мерец і Шас входять в очолювану Робітничою партією коаліцію, якій у Кнессеті належить 62 з 120 місць. Якщо депутати від однієї з цих партій вийдуть з коаліції, це відразу викличе урядову кризу. Альоні вже не вперше дражнить жидівську спільноту. На початку вересня вона закликала уряд повністю повернути Сирії Голянські пагорби, чим викликала обурення в цілій країні. В неділю, 27-го вересня, прем'єр Іцак Рабін після його розмови з Шуляміт Альоні заявив журналістам: „Я дав їй до зрозуміння, що коаліція в її теперішньому складі не може зберегтися, якщо подібні заяви будуть продовжуватися".